

„Edinost“

1. naja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročnina znaša:

Za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajejo posamezne številke po 6 stotink (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašit. se računajo po pogobu.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Ne frankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglašje plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Naše stališče.

»Slov. Narod« od 24. julija t. l. nas pozivlje v nekem dopisu iz Trsta — naj označimo svoje stališče! Proti čemu? Čudno vprašanje. Ti ljubi Bog, s čem naj bi se pošten Slovenec še bavil v današnjih dneh, nego s klerikalizmom in liberalizmom?!

Torej svoje stališče nasproti klerikalizmu naj označimo! To stališče da mora biti jasno — tako zahteva »Slovenski Narod«.

Prav za prav nas ljubljanski list pozivlje na jako nevhvalno delo — kakor da bi kdo zahteval od koga, naj vodo nosi v — morje!! Mi smo že o mnogih prilikah — v polemikah z ljubljanskimi listi, in sosebno v celi vrsti člankov, obelodanih v tem listu pred par leti proti tukajšnjemu slovenskemu socialno-demokratskemu glasilu — pojasnjevali svoje naziranje v verskem pogledu in svoje stališče nasproti duhovščini. Zdi se nam torej, da bi moral že vsakdo, ki sledi gibanju našega javnega življenja, poznati naše stališče.

»Slovenski Narod« nas vendar vnovič pozivlje, naj pojasnjujemo! Bodi mu ustrezno! Ali to moramo že povedati kar hitro, da ne bo naša krivda, ako dragi čitatelj ne bo čul nič novega, ampak le recapitulacijo pojasnil, podanih že, ne vemo kolikokrat! Če kdo zahteva od mene, naj vnovič pojasnjem kako stvar, in če se ta stvar ni spremenila — potem je pač naravno, da o stvari govorim istotako, kakor sem govoril o prejšnjih prilikah.

Pojasnimo naj torej! Dobro — ali to hočemo storiti čim najkrajše, ker danes nam je drug glavni namen — odgovoriti nam je na neko insinuvacijo, s katero nas je ljubljanski list v rečenem dopisu svojem uprav izenadil.

Ali smo klerikalci ali nismo klerikalci! Ali smo liberalci ali nismo liberalci?! Ne smejaš se, dragi čitatelj! Stvar se vidi sicer absurdna, ali fakt je ta, da nas jedni opisujejo za klerikalce, drugi za liberalce. In res je: mi smo jedno in drugo. Samo prosimo, naj se ta izjava naša vsprejme cum grano salis!

Ako hočemo se stališča našega govoriti o liberalizmu oziroma klerikalizmu, moramo govoriti o dvojnem: o razmerju do vere in do duhovščine.

Za nas je vera božja institucija! Zato jo spoštujemo in smo jej udani. Za nas je verski čut plemenit čut, oni element, ki družijo harmonično človeško družbo. Po naši sodbi je verski čut čisto — vzlasti v širokih masah

— jedini plemenit čut, jedina poezija in po takem v časih duševnih kriz jedina moralna opora. Če hoče torej kdo, da je spoštovanje in udanost do vere — klerikalizem, potem moramo že priznati, da smo res klerikalci.

Klerikalci smo nadalje v tem zmislu, da ne soglašamo z onimi, ki podé duhovnika le v cerkev in mu zapirajo pot do delovanja v javnosti. Za nas je duhovnik državljani kakor vsakdo drugi, torej mu pripadajo iste državljanske pravice, kakor vsakemu drugemu. In menili bi, da ta naš klerikalizem odgovarja ne le zakonu, ampak tudi najčistejšemu — liberalnemu naziranju. Najstrožji nasprotniki pa smo tisti vrsti klerikalizma, ki bi hotel, da duhovnik bodi nedotakljiv tudi v njega javnem, neekstremnem delovanju; naravnost fanatični nasprotniki smo tudi tistemu klerikalizmu, ki bi hotel narodne grehe posamičnikov pokrivati z verskim plaščem. Duhovniku pripoznavamo brezpogojno vso svobodo v vršenju državljanskih pravic, sebi pa pridržujemo svobodo in pravico kritike njegovih dejanj. Pa ne le pravice, izvirajoče iz temeljnih zakonov, priznavamo duhovniku, ampak tudi ono sveto pravo, ki izhaja iz rojstva, rekli bi: pravo krvi, ono pravo, ki pripada nevzdrženo slehernemu sinu naroda — pravo do dela in borbe za narod svoj. Zato nam je duhovnik — vzlasti v naših krajih, kjer čutimo toli krvavo pomanjkanje na delavnem razumnstvu — stokrat ljub, kjer-koli smo ga srečali kakor sotrudnika v vinogradu narodovem.

In »Narodov« dopisnik priznava sam, da se istrska duhovščina jako trudi za probujo narodne zavesti, katero pripoznanje bi mi popolnili z dostavkom, odgovarjajočim čisti resnici: da je duhovščina istrska v mnogih krajih na čelu temu trudu in da brez nje sploh ne bi bilo — delavcev!! A sedaj vprašamo z narodnega stališča — narodnega! —: kako morejo gospodje v Ljubljani opravičiti svoje klice, da tudi v Istri naj duhovščina ostane — v cerkvi?! Ali res ne mislijo nič na posledice, ki bi neizogibno nastopile za narodno stvar, ako bi bila istrska duhovščina res tako — nerodoljubna, da bi hotela slusati ljubljanske klice?! Nam se zdi, da gospodje v Ljubljani, ko izdajejo take parole, sploh ne mislijo na ničesar drugega, nego na hipne potrebe svojega kranjskega prepira! Pa saj se zdi, da tržaškega dopisnika ljubljanskega lista samega peče vest in da sam slutit, kako zločinstvo bi bilo to na narodni bodočnosti, ako bi se res v naši Istri posrečilo odgnati duhovščino od narodnega dela.

Ali se upaš ti hoditi dan hoda brez jedi in pijače? In kaj bo dan hoda? Dva, tri Prej umreš na poti. Samo smrt me reši, Zinka, samo smrt.

— Tudi gospod ni toliko pravičen? Saj je videti gospodski in izobražen.

— Se dela pravičen, to moram reči. Pravi, da mi po dosluženih izgovorjenih letih — dvajset jih je — odšteje še jedenkrat toliko vsoto denarja, nego je dal Radu; ali po dvajsetih letih službe? — Kje bo že tedaj on? Kje pa jaz? In če bi bila tudi oba živa in oba tukaj, kje pa je pravica, ki ga prisili da tudi izvrši pisano pogodbo.

Obe ste milo vzdihnili: treba se je bilo ločiti — črnc je kazal zobe in graščino.

Dva tedna pozneje je Zinka oddala v Evropo za učitelja Nadoslava tako-le pismo: Nepozabni gospod učitelj!

Srčna hvala Vam za prelepa pisma, ki nam jih pišete iz stare domovine. Moj oče se po njih hipoma navduši za nekdanje razmere, ali denarja ni za pot, zleteti pa ne moremo.

Tudi je stric pisal zadnjič, da se je omožila teta in zapisala vse premoženje možu. O,

Zato pa prihaja z insinuvacijo, naravnost — nečuvno, kakor hočemo dokazati nižje doli.

Na drugi strani pa ne dajemo pardona duhovniku, ako vidimo v njem sovražnika našega narodnega prava, rušitelja naših ekzistenčnih pogojev in ubijalca naše narodne bodočnosti. In studi se nam kar naravnost tak duhovnik, ako hoče svoje sovražstvo pokrivati s svetostjo svojega stanu. Takim duhovnikom smo tudi mi nič manje hudi nasprotniki, nego najhujši liberalizem! Evo vam torej pojasnila o našem razmerju do liberalizma in klerikalizma. »Narod« meni sicer, da je to jeguljasta politika, naše prepričanje pa nam pravi — da je rodoljubna, slovenska!!

Preidimo k glavnemu namenu svojemu!

»Slov. Narod«, oziroma njega tržaški dopisnik, piše nadalje:

»Zdi se nam, da vplivajo na odločnost pri »Edinosti« — istrske razmere, ker v Istri ima baš slovanska duhovščina nekako poglavitno besedo v borbi za narodni napredek. Radi priznavamo, da se istrska duhovščina jako trudi za probujo narodne zavesti, za doseg pravic slovenskemu in hrvatskemu narodu, ali pričakovati bi morali baš od nje, da umeje upravičenost našega boja proti internacionalnemu klerikalizmu! — Vsekakor pa smo menenja, da je Trst za ves slovanski jug in še posebe za Slovence tolikega pomena, da bi ne smeli Trsta izkoriščati v korist Istre, kakor se to dela že lepo število let, kajti Trst sam je vreden vse podpore sosednjih Slovencev in tudi ostalih avstrijskih Slovanov. Istra ima za seboj celo Dalmacijo in celo Hrvatsko Zato bi bilo le želeli, da se vse sile v Trstu koncentrujejo — za Trst! S tem tudi odpa-dejo vsi oni obziri, katere imajo tržaški voditelji do Istre«

Ako nam je tržaški dopisnik hotel pripravi presenečenje, dosegel je svoj namen v polni meri. Ali povedati mu moramo takoj, da je bilo to najneprijetnejše presenečenje. Mi smo se kar za glavo prijeli. Da bi kaj takega čitali v slovenskem listu, tega nismo pričakovali. Nismo pričakovali, da bi mogel slovenski rodoljub na tako krivih in do korenike neresničnih premisah delati zaključke in stavljeni zahteve naravnost usodne naravi. Res, velike ovinke okolo resnice dela oni, ki govori, da ima Istra Hrvatsko in Dalmacijo za seboj. Hrvatska je menda vendar sedaj še v drugi polovici države in jej je torej odvzeta možnost vsacega direktnega političnega delovanja. Kar more storiti, je jedino

ta tetka, kolikokrat je obljubovala, da me ne zabi!

Zdaj se nam bo godilo, če Bog da, nekaj boljše. Ako pojde po sreči, se bomo videli v osmih ali desetih letih. Dolgo je to, da Bog ponagaj! In pa kaže, da niti tistega skednja ne dobimo, ki nam ga je teta doma ponujala. Mi smo res šli v Ameriko iskat boljše sreče, pa smo jo pozabili doma. O ljuba domovina, kako si daleč!

Naša Ivanka jo bo morda kmalu videla, ker si je že nekaj prislužila in si prisluži, ali mi — mi?!

Oče so začeli delati na polju in ne morejo ničesar brez mene. Moje male sestrice z bratcem bi tudi najbrž klicale za menoj kakor za mamo, ko bi jih zapustila. Sojeno nam je torej trpeti in molčati in le v sanjah gledati domače kraje, milo slovensko zemljo.

Tukaj še vedno dežuje.

Binkoštna praznika in praznik sv. R. Telesa smo praznovali v dežju, brez službe božje, pa kje neki? brez kakoršnega - koli spomina, da so to Gospodovi dnevi. Zdi se mi kakor da se naš gospod, markiz ali markuz, kako mu že pravijo, nič več ne briga za božje na-

to, da vspodbuja moralno in da nabira darove za kulturne potrebe istrskih Slovanov. Kar pa se dostaje trditve, da Dalmacija stoji za Istro, naj mož v »Slovenskem Narodu« le povpraša prvega istrskega rodoljuba, ki ga sreča, pa izve, kako malo ta njegova trditev odgovarja resničnosti. Vsi obžalujemo, da je tako, ali kar je, s tem treba računati. In to, kar je, nam pravi, da bi za našo stvar v Istri značilo nesrečo, ako bi tržaško politično društvo eliminiralo Istro iz svojega programa!! In kaka logika je to, ako dopisnik »Naroda« smatra Goriško in Notranjsko za sosesčino, na katero treba obzir jemati, a Istre, ki nam je pred nosom, ne smatra za tako sosesčino!! Ne, gospoda! Čujte torej pojasnilo našega stališča: Krivo menenje je, da bi morali vse sile koncentrirati le za Trst, ker resnica je le ta, da v Trstu bomo mogli priti do primerne pozicije še le potem, ko padeti v naše roke Goriška in Istra!! Prej pa ne, absolutno ne! Kdor trdi drugače, ne umeva naših bojov, ne umeva obstoječih razmer. Na Goriškem imajo dovolj bojnikov. Na Istro pa moramo gledati mi! Istri se ne smemo odpovedati nikdar! Istra je tolikega pomena za vse naše položaje, da jo moramo rešiti, bodisi tudi z desetletji najernjega klerikalizma!

Pa ne le radi Istre moramo rešiti Istro za vsako ceno, ampak tudi — kakor rečeno — radi Trsta!! Naše stališče nam torej velevala, da z vso odločnostjo odklanjamo nečuvno insinuvacijo tržaškega dopisnika ljubljanskega lista!!

Tržaški dopisnik nam grozi tudi z nekim listom za nas — neizrekljivega imena. Potem pa ga vprašamo pojasnila, kako se strinja to z drugo trditvijo njegovo, da bi prišli mi, ako bi se postavili na stališče tistega lista, v nasprotje z 99% svojih čitateljev?! Jedno izključuje drugo.

Naj zaključimo torej z apelom do teh 99%. Njim je v pravico in še bolj v sveto dolžnost, da nam enkrat povejo na avtoritativen način, da se ne strinjajo z nami in da si žele tudi v Trstu kuge domačega prepira, kakor je dr. Laginja označil ta boj. Torej požurite se in izvršite svojo dolžnost, potem pride vrsta na nas, da jo izvršimo mi: ali se uklonimo, ali se — umaknemo!

Tako, sedaj je menda pojasnjeno naše stališče!

prave nego njegovi posli. Njegovo veselje so puška, pipa, denar in žganje. Vse dni in noči je zunaj na lovu, njegovi gospej pa je doma grozno dolg čas.

Tako mi je pravila grajska pestrna, lepa deklica, mojih let in doma s hrvaškega Primorja. S to, upam, bodevi še prijatelji.

Markiz nam je izročil leseno, staro barako, okoli katere so livade, njive, senožeti in pašniki. Tu bomo redili kokoši, prašiče in in goved; sadili bomo krompir in sejali koruzo in opravljali druga kmetijska dela; kraj je lep; le močvirna tla nas strašijo.

Rumenih ljudi sem že videla v treh tednih prav mnogo. Ti imajo rumeno mrzlico in so zapisani — nagli smrti. Bog nas vari! Pestrna mi je rekla, da ni pomoči zoper to bolezen.

Izseliti se je treba v višje kraje ali pa domov.

Moj oče hodijo že nekaj dni v najtoplejši zimski suknji po travnikih, urejajo plotove parke in vodotoke in tožijo, da jih stresa mrz in jed jim ne diši.

Kam se obrnemo, če zbole?

(Pride še.)

PODLISTEK.

Zinka Braziljanka.

Povest. Spisal Ivo Trošt.

Po petih letih prestaue kazni se je Rado vrnil pod Učko in našel samo Nino. Zadolženo posestvo mu ni dišalo posebno, zato je skušal na vsenačine, kako bi čim prej zбогатel.

Kmalu potem so časopisi poročali o raznih tatvinah po istrskih laških gnezdih, katere imenujejo Lahí mesta.

Rado je nagloma prodal, kar je mogel nazivati svojega in je — prej zagrizen Italijanaš — kakor pristen istrski Hrvat o prvi priložnosti pobegnil z Nino čez morje v Brazilijo. V državi Zao Paolo se je z gladkim jezikom prikupil nekaterim bogatašem, še bolj pa zaradi kupčije z deketi. Tu je prodal tudi nadležno mu Nino, zamenil ime, in vse oblasti so ga zastonj iskale.

— Pa bi zbežala! je svetovala Zinka prijateljici.

— Kam? ljuba duša; ko pošljejo takoj črnce za teboj po sledi in črnci ti sledijo bolj nego lovski psi. Pa tudi, ko bi zbežala?

Velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda. (Dalje.) Na važnem razdobju smo, XIX. stoletje gre kmalo v zaton, XX. nastopi. Misel narodnosti se je rodila v tekočem, a zmaga v bodočem... trdno se nadejamo, tudi pri Slovencih. Bistveni pogoj temu je, da se tudi pri njih šolstvo postavi na pravo pedagoško podlago, kakoršno imajo drugi kulturni narodi. Vsi plemenitejši duhovni soglašajo v tem. Ako je n. pr. Nemeš profesor dr. Gutjahr na katoliškem shodu v Gradcu vskliknil: »Ali je res mogoče, da bi pravično in pametno misleč mož mogel smatrati za idejal dobre šole takšno šolo, v kateri otroci niti prvega poduka ne prejemajo v svojem materinem jeziku?« — je govoril nam iz sreč; mi mu nasprotno kličemo: Pojdi in stori tako po svojem boljšem prepričanju tudi v naših šolah po južnem Štajerju, po tužnem Korotanu! Spreobrne svoje rojake, naj ne delajo več krivice, kakor je mi njim nikdar nismo storili... Njegovi nemški šolniki naj ne delajo eksperimentov s slovensko mladino, prepusté naj vzgojno skrb našim možem, ki imajo sree za ubogo rajo.

In takih mož nam je že obudilo dovolj dobrotno nebo. Uprav v začetku 19. veka nam je zasijala mila zvezda tudi na šolskem polju. To je oni mož, čegar stoletnico zdaj slavi hvaležni rod — to je knezvladika Anton Martin Slomšek, kateri je brezdomno prvak mej slovenskimi pedagogi. Kar je slovenska šola dosegla lepega vspeha, večinoma je vzraslo na njegovi organizaciji, duha jej je vdihnulo njegovo domoljubno pero. Spomenik najlepši postavimo temu šolniku, ako svoje šole uredimo po njegovih nazorih — se ve z uporabo novejših iznajdeb.

V naših šolah vladaj duh Slomškov, ker ta je vsklil prav iz čuvstvovanja našega dobrega naroda. In tu družbino vodstvo s sladko zavestjo lahko konstatuje, da se naši zavodi v resnici oskrbujejo v duhu Slomškovega. Tako, mislimo, smo najbolje služili veri svojih očetov, domovini slovenski in svoji državi, da-si ona to naše delovanje prezira.

V očigled temu Vas vabimo, č. skupščinarji, osobito Tebe, dično ženstvo slovensko, ki si dalo doslej toliko dokazov svoje žarne ljubezni do dece slovenske, k ponovljenemu delu! Vsak navdušuj v svojem krogu, vsak zbiraj somišljenike, da nas bo številna vojna v obrambo domovine. Naj se uresniči čim prej želja pesnika Bogdana:

»Da družba sama močna bo trdnjava,
Ki naj varuje naša sveta prava —
Podpiraj jo Sloven kot sin jej vdan!«

Dalje je navajal g. tajnik, da je vodstvo imelo v minolem upravnem letu devet sej. Prirastla je 141. podružnica za Tržič in okolice, pokrovitelj pa 13. Rodoljubi v Litiji in Šmartnem so doslej vplačali že 23 pokroviteljn. V raznih krajih so prijatelji družbe prirejali veselice v prid naši šolski družbi. Voščila z družbino znamko so prvega poluleta donesla 150 kron; založnik teh voščil je g. L. Drufovka, trgovec v Gorici; kava je dala 2600 kron, užgalice 4400, svinčniki 350, platno 200 kron itd.

Šolskih zavodov je 20. Mej temi so na novo ustanovljeni: Enorazredna ljudska šola na Muti, ki šteje 23 deklic; otroški vrtec v Devinu, 23 otrok; otroški vrtec v Tržiču, 54 otrok.

Dalje šteje otroški vrtec v Celju 51 otrok, otroški vrtec v Mariboru 59 otrok, slovenska štirirazredna deška ljudska šola pri sv. Jakobu v Trstu 255 učencev, štirirazredna dekliška ljudska šola pri sv. Jakobu v Trstu 228 deklic, otroški vrtec v Rojanu 73 otrok, otroški vrtec na Greti 68 otrok, otroški vrtec v Pevmi pri Gorici 43 otrok, otroški vrtec gospe Grmekove pri sv. Ivanu v Trstu 45 otrok, otroški vrtec gđe. Gregoričeve v Škedenju 52 otrok, trirazredna šola v Št. Rupertu pri Velikovecu 160 otrok, otroški vrtec v Podgori 48 otrok, vrtec v ulici sv. Klare v Gorici 66 otrok, v ulici Barzellini 63 otrok, pod Kostanjevico 77 otrok, šestrazrednica v Gorici 380 otrok.

Učnih in zabavnih knjig se je razposlalo 2505. Družbi so darovali letos: Ljubljanska mestna občina 1000 kron, kranjska dežela 2000 kron in več statokov so nabrali razni dobrotniki.

Prošnja do naučnega ministerstva za denarno podporo je bila odklonjena, ker isto za take potrebe nima dovoljenega kredita. Prva prošnja za pravico javnosti šoli v Št. Rupertu pri Velikovecu je bila odklonjena, druga ni še rešena.

Podružnice pa bode treba nekoliko poziviti. Od 141 podružnic jih 50 že 5—10 let ni poslalo nobenega poročila, niti prispevka. Dobra tretjina podružnic torej spi in že dolgo spi. (Pride še.)

Politični pregled.

TRST, 4. avgusta 1900.

»Rdeči prapor« je v polemiki z nami postal tako neslan in trivialen, da brije norce iz akeije ruskega carja za splošni mir. Meni namreč, da je ona akeija postala — karikatura. Mi bi menili najprej, da bi bilo smešnje take akeije vsakemu drugemu listu manje šteti v zlo, nego baš socijalnodemokratskemu; v drugo bi pa vprašali, da-li je vsikdar iniciator kriv, ako se kaka akeija ne posreči? Kakó pa je s tisto, s tolikim hropom napovedano akeijo slovenskih socijalnih demokratov v Trstu za slovenske šole? Ali ni bilo morda to tudi — karikatura?!

Anarhisti na delu. Še vstrepečejo sree vsled umoretna dobrega kralja italijanskega, še leži nesrečni Humbert na mrtvaškem odru, še ga niso položili k večnemu počitku: že je prišla večeraj iz Pariza vest o poskušnem atentatu na drugem vladarju, vest o novem grozodejstvu. Oni človeški nestvor si je izbral za svojo žrtev vladarja perzijskega, katerega je razstava privabila v Pariz. Kakor grdo bresci tako je tudi ta napadalec z brutalnim, živalskim cinizmom čakal na svojo žrtev in je glasno dajal duška svoji nevolji, ker šaha ni toliko časa bilo iz hôtela. In celo po dovršenem poskusu, ko ga je razjarjena množica hotela raztrgati, je ohranil svoje cinično vedenje. Preiskovalnemu sodniku niti svojega imena ni hotel povedati. Na vprašanje: da-li ima sokrvice, je odgovoril sodniku: To vas nič ne briga. To je stvar moje vesti! V pogovoru s policijsti pa je bil celo tako drzen, da je žugal z umorstvom predsednika republike francoske. Splošno menenje je, da sta atentat v Monzi in poskus v Parizu v tesni zvezi med seboj, oziroma, da sta Bresci in oni lopov v Parizu dobra znanca. Sploh kaže, da je gibanje anarhistov zistemizirano in da se je bati nadaljnih grozodejstev. Neki newyorski list javlja, da je te dni 27 anarhistov zapustilo Ameriko na lov — na kronane glave. Skoro vsi da so italijanske narodnosti. Italijanska vlada da je dobila listo vseh teh poštenjakov.

Kakor o vsakem atentatu je tudi sedaj navstalo živahno razpravljanje, kako bi anarhistiški grozi prišli v okom. Velik del krivde se meče na Zjedinjene države, Švico in Anglijo, ki nočejo — da bi kazale nekaj liberalizem — pristopiti akeiji za pobijanje anarhizma in dajejo varna pribežališča tudi največim lopovom. Sosebno v Ameriki in Angliji morejo kar očitno, v govoru in pismu, širiti anarhistične ideje in propagirati umorstva. Vprašanje je torej, da-li vlasti najdejo toliko energije in moči, da prisilijo omenjene države, da enkrat odtegnejo pribežališča onim zverinam, ki koljejo in more, samo, da more, brez cilja in brez svrhe.

Umorstvo kralja Humberta. Včeraj se je kraljeva rodbina poslovila od zemskih ostankov umorjenega kralja. Prizor je bil seveda pretresljiv. Kraljevi notar je vpričo dveh prič konstatiral identiteto trupla. Sestavili so dotični spis in ga podpisali. Truplo se brzkone v ponedeljek prepelje na kolodvor v Monzi, pogrebna slavnost v Rimu pa se bo vršila v četrtek.

Zaslišavanje morileca Breseija se nadaljuje vsaki dan po večkrat, ali ničesar pozitivnega ne morejo spraviti iz njega. Jedenkrat je rekel: »Jaz ne obžalujem tega, kar sem storil, in ako bi še enkrat prišel na slobodo, bi izvel še drugo svojo nalogo: umoril bi carja ruskega.«

Položaj v Transvaalu. Dogodki v Kitaju, Monzi, Rimu, Belemgradu itd. so provzročili, da so dogodki v južni Afriki stopili v ozadje. Danes pa nas je vendar zbol v oči neko poročilo o položaju v Transvaalu, ki priča, kako prekerno je še vedno stanje Angležev tam doli. Angleški potovalci po Afriki, Pearse, piše v »Daily News«, da je vse dosedanje vojaško delovanje v boerskih deželah brezvspešno. On je sicer uverjen, da se Krüger in Steijn v par mesecih udata, ali par tisoč dobro oboroženih Boercev, ki se poizgube v gore, bo zadoščalo za nadaljevanje gverilje, ki utegne trajati leta in dajati opravila kakim 50.000 Angležev.

Tako dolgo bo trajalo negotovo in nemirno stanje. Najmanjše še skozi 4 rodove bo trajalo sovražstvo Boercev proti Angležem. In kar se v tem času more zgoditi — pravi Pearse — tega si niti ne upam misliti.

Kar pripoveduje tu Pearse, niso baš prijetni izglezi za Angleže.

Tržaške vesti.

Kako nastajajo sožaljke! V tukajšnjih laških listih morete čitati cele vrste brzojavk, odposlanih kraljevi hiši italijanski od raznih istrskih občin. Mi pa smo izvedeli, da je vse to naročeno — iz Trsta. So-li take manifestacije spontanne? Saj pravimo: vse je le agitacija v demonstracijske svrhe! Tudi to žalostno priliko h čerjo porabiti za falzificiranje resničnega značaja naših pokrajin.

Simptomatično. Danes je drž. pravdnishvo zaplenilo »Secolo« in »Indipendente«. Zakaj — tega menda ne treba praviti.

Najvišja instanca. Pišejo nam: Svoj čas Vam je nekdo poročal, ali ste morda sami napisali fakt, da je bilo na pogrebu pokojnega župnika pravoslavne cerkve, gosp. Savatije Kneževića, navzočih tudi par duhovnikov rimokatoliške vere.

Ta notica je dala povod tukajšnjim umazano fanatičnim latinizatorjem k napadu, v katerem so dotične duhovnike označili za smrtne grešnike!!

Moji malenkosti se je tak nesramen napad gabil in zato sem bil napisal onih par vrst o verski toleranci, kakor so mi jo neki priliki priporočali katoliški duhovniki. To pa je bil zopet zločin, ki je prišel pred sodni stol najvišje instance — po domače rečeno: »Primorskega lista!« Kar sem napisal, je bila vse gola in čista resnica, in prav nič se mi ni zdelo potrebno, da bi popred vprašal za svet gospodo od najvišje instance v Gorici!!

Prihodnjič, ko bom hotel kaj napisati v obrambo kake, po laških fanatičih napane osebe (in naj si bo ta tudi rimokatoliški duhovnik), bom vedno prej vprašal te nezmotljive modrijane za svet! Sedaj bi samo omenil onega nemškega škofa, kateri je baš te dni slovesno zatrdil nekemu rabinu, da bo vedno skrbel za mirinspoštovanje med pripadniki obeh ver!! Ta škof je baje celo objel in poljubil židovskega rabina, ki menda ni — kristijan!

Dalje naj omenim še, da je biskup Strossmayerju — ali tudi ta mož ne najde milosti pred najvišjo instanco v Gorici?! — najvišji idejal, po katerem stremi z vsem ognjem verskega in narodnega navdušenja, v združenju obeh cerkva! In mnogokrat sem že čul o indirektnih pogajanjih za tako združenje in da bi rimokatoliška cerkev rada privolila pravoslavnim vse, kar imajo sedaj v svoji cerkvi — samo da bi pravoslavni priznali papeža za vidnega poglavarja vesoljne cerkve.

Ko človek misli na vse to in ko čita v kakem laško-fanatičnem listu, da so duhovniki, ki so se udeležili kake svečanosti v pravoslavni cerkvi ali ki so samo vstopili v isto — storili »smrten greh«, se mora res prijeti za glavo in strmeti na intoleranci, ki je le na škodo velikemu idejalu — združenju obeh cerkva.

Na delu je ponesrečil včeraj 16-letni mehanik Anton Martin; poškodoval se je hudo na roki. Ponesrečenca so spravili v bolnišnico.

Pravo skrunjenje žalovanja pokazali so tržaški neodrešenci s tem, da so celo na — stranišču v javnem vrtu razobesili črno zastavo! Ali so res že postali blazni v svojem irredentizmu?!

Samomor. 60-letni Karol Köpl se je včeraj obesil v svojem stanovanju v ulici Belvedere št. 2. Poklicali so zdravnika z resilne postaje, ki je pa mogel konstatirati le še smrt. Vzrok samomoru: neozdravljiva bolezen. Zavod »Zimolo« je prepeljal truplo v mrtvašnico pri sv. Justu.

Z naših sodišč. Zaradi hudodelstva javnega nasilstva, ker so dejanski nasprotovali pogozdovanju Krasa, so bili včeraj na tuk. deželnem sodišču obsojeni: Lazar Goja, Anton Čendak in Josip Mamilovič, vsaki v 2 meseca, Gregor Mamilovič v 6 mesecev in Anton Mamilovič Antonov v 3 mesece težke ječe.

Aretiranje anarhistov v Trstu. Včeraj so aretirali vratarja hôtela »de la Vile«, Marijana Janni iz Romanje na Italijanskem, o katerem so dognali, da pripada anarhistični stranki. Isti je dobival anarhistične liste na naslove izmišljenih gostov hôtela: To ga je izdalo. — Tudi aretiranje 30-letnega Doima

Stipinonovicha, rodom Dalmatince, katero je redarstvo izvršilo istotako včeraj, je baje v zvezi z anarhizmom.

Dražbe premičnin. V poned., dne 6. avgusta ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbé tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: na Corsu šte. 47, pohištvo; v Barkovljah št. 273, kolo; ulica dei Fabri št. 7, pohištvo, moka in oprema v zalogi; ulica Risorta št. 1, vozi, konji in stavbanske reči.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 24.3., ob 2. uri popoldne 30.0 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 759.3 — Danes plima ob — predp. in ob 3.49 pop.; oseka ob — predpoludne in ob 10.48 popoldne.

Slavnost »Slov. pevskega društva«. določena za jutri, se je odložila na dan 12. t. m. Program ostane isti.

Veselica pevskega društva »Zvezda« pri sv. Ivanu bo jutri in se prične ob 5. uri. Vspored smo že objavili. Kakor čujemo, se je nadejati obile udeležbe.

Vesti iz ostale Primorske.

× Umorstvo kralja Umberta in naši iredentarji. Od Kopra nam pišejo: Umor italijanskega kralja Humberta I. dal je našim navdušenim vročerkvnežem zopet enkrat povoda, da so pokazali, kako jih vlečejo njihova plemenita in patrijotična čustva preko mej črnožoltih koleev; te dni imajo naši neodrešenci zopet enkrat priliko, da kažejo, kako vroče jim bijejo njihova patrijotična srea za deželo mafije in bede, za veliko in slavno mater Italijo. »Edinost« je omenila povsem umestno, da ob takih grozodejstvih — ko človek mori človeka — padajo ograje mej narodih. Gotovo! Ob takih prilikah čutiti se moramo samo ljudi in nič drugega nego ljudi! Ali tega svojega človečanstva se moramo zavedati vsi! Tu pa ravno vidimo, kako delajo naši ljubeznivi sodeželani zdaj, a kako so delali takrat, ko je bila umorjena blagopokojna cesarica Elizabeta! Treba samo potegniti vsporednico in primerjati takratno postopanje naših neodrešencev z današnjim postopanjem in ne treba, da zgubljamo še posebej besed; tembolj pa se moramo čuditi, da je vlada tako slepa, da ne vidi nič, ne sliši nič....

Ko se je v ponedeljek raznesla vest o umoru Umberta I., bili smo skupaj trije Slovenci. Eden je omenil, da je čel, da je v Kopru vse obupano, da ne govore o drugem nego o umorjenem kralju, da so ljudje, kose je po Kopru raznesla vest, jokali in tarnali itd. Drugi pa je omenil, da razobesijo pač tudi kako črno zastavo in morda obleče kedo še kako žalno obleko....

No, videli smo, da je šel v tem oziru »naš« deželni zbor z lepim zgledom naprej in le umevno je, če temu zgledu sledi tudi naše patrijotično meščanstvo....

Danes je prišel k meni priprost mož, ki me je vprašal:

Slišite gospod, pravijo, da je v Kopru vse v črnih zastavah, zato, ker je bil umorjen italijanski kralj. Takrat pa, ko je bila naša naša cesarica umorjena, ni bilo nič. Kako da naša vlada pusti kaj takega?!

Nesmehtil sem se in odgovoril možu, češ, kaj hočemo, tako je! Italijanom se pri nas odpušča marsikaj! Možu pa ni šlo v glavo, češ: če bi ukazal jaz, bi hitro napravil red v takih mestih, kakor je Koper, s par regimenti vojakov.

Seveda, nisem mogel drugega, nego da sem se nasmehtil radikalni logiki priprostege moža, a mislil sem pri tem marsikaj.

× Iz Rimanja nam pišejo: Tukajšnja mladina priredi prihodnjo nedeljo 5. t. m., običajen ples na planem. Nadejamo se, da bode vsa zabava imela odločno naroden značaj, da-si bi bilo bolje prirejati narodne veselice, katere priporočamo vedno in vedno. Izletnikom iz Trsta in okolice priporočamo narodno gostilno g. Josipa Kureta Taeko, ki v nedeljo nastavi pristen refošk prve vrste, kakoršnega se letos še ni točilo v vsem Bregu.

Vesti iz Kranjske.

* Imenovanje. Deželni odbor kranjski je imenoval g. dr. Josipa Skočirja provizičnim okrajnim zdravnikom v Žužemberku z sedežem istotam.

Vesti iz Štajerske.

— Nova šolska poslopja. V okrožju okrajnega glavarstva v Ptuj se letos zida šest večjih šolskih poslopij po vzornih načrtih.

— «Štajerec» ali «giftna krola» iz Ptuja je izšel v svoji 3. številki. Seveda v tem kratkem času «giftna krola» še ni nič pridobila na grapavi svoji zunanosti, t. j. jeziku in izražanju sploh, še manj pa je napredovala gledé smiselne vrednosti svojih člančičev, v katerih nazivlje slovenske drž. poslance «zabite», ter naroča slovenskemu kmetu: «vpij na vse grlo, da naj v državnem zboru razsajajo». Da, da, ako kdo, so ti apostoli nemške kulture pripravi na demoraliziranje in posurovljenje ljudstva!

— Za podzemeljsko jamo «Pekel» v Zalogu v občini Sv. Peter v Sav. dolini, v kateri se nahajajo krasni kapniki, so že stegnili svoje kremplje Nemci. A štajerski narodnjaki so jih še pravočasno prehiteli in je sedaj jama, kakor poroča «Domovina», že v pravih rokah. Jamo skoro napravijo pristopnejšo ogledovalcem.

Razne vesti.

Pokrivalo za glavo o vročini. Nekdo piše v lozanskem listu «Revue», da je potoval po tropiškimi deželah, kjer je bilo v senci 30 do 40 stopinj vročine, ne da bi ga kdaj le bolela glava, to pa le vsled tega, ker je imel glavo pokrito z rudečo tkanino, vseeno, ali svilen, platnen ali bombažni. Rudeča barva je najboljša sredstvo proti vročini. Treba poskusiti!

Koliko je Židov na svetu? Na vse strani razkropljenih Židov je 6.200.000. Največ jih je v Evropi, namreč 6.500.000; v Aziji jih je 40.000; v Afriki 350.000; v Ameriki 350.000; najmanjše jih je v Avstraliji. Med evropskimi državami jih ima največ Rusija, to je 2.652.000, a od teh jih biva 788.000 v kraljevini Poljski. Bavijo se večinoma s trgovino, malo z obrtni, še manj s poljedelstvom, a prava nesreča so za poljski narod, ker ga izsesavajo in odirajo. V Avstriji je 1.700.000 Židov, a od teh je zopet poljski narod v Galiciji osrečen s 688.000. Nemško cesarstvo jih ima 562.000; turško cesarstvo 105.000; francoska republika 63.000; Nizozemska 82.000; Italija 40.000. V Palestini je 25.000 Židov.

Krvav boj med madjarskimi in hrvatskimi delavci se je vršil te dni v vasi Simovec. Ondi so na regulaciji Drave delali dosedaj tudi Hrvatje, a podjetnik je vse odpustil ter jih nadomestil z madjarskimi delavci. To je, kakor umevno, silno razburilo hrvatske delavce in ko so Madjari prišli v Simovec po živež, so jih napadli in vnel se je boj s koli, lopatami in sekirami. Bilo je na stotine delavcev in priti je moral cel oddelek huzarjev, da je krvavemu boju napravil konec. Mnogo delavcev je bilo ranjenih, a 12 Hrvatov in troje Madjarov ubitih. Razburjenje proti Madjarom je silno.

Pešpot po vodi. Čuden prizor se je nudi 26. m. m. pasantom na obeh straneh Rene v Kolonji. Tega dne zvečer je došel namreč od Zgor. Rene tekalec po vodi kapitan Grossmann ter si je pri nekem ladjestaven odpočil pri vrčku piva. Potem je Grossmann, oblečen v lahno obleko iz lodna s svojimi poldrugi meter dolgimi, v obliki cevi napravljenimi črevlji, nadaljeval svojo pot po vodi. Grossmann se pomikl dalje z gotovostjo in hitrostjo urnega drsaleca na ledu, drže v roki lahno veslo, s katerim se v velikih valovih ohranja v ravnotežju. Vsled prometa parnikov in družih plavil razburkana reka ni prav nič uplivala na gotovost njegovega napredovanja. Med obema mostovima si je ta sportsman zapalil smotko ter mahal z robcem občinstvu v pozdrav. Prihodnji cilj čudnega njegovega potovanja je bil Mühlheim na Reni.

Brzjavna poročila.

Dogodki na Italijanskem.

BUKAREŠTA 4. (K. B.) Vojni minister je odpotoval v Rim, da zastopa kralja rumunskega o pogrebu.

RIM 4. (K. B.) Potrjuje se vest, da bo pogreb kralja Humberta v četrtek. Rakev prepeljejo s kolodvora v Panteon. Včeraj je prispelo semkaj odposlanstvo nemškega polka, čegar imejitelj je bil kralj Humbert. Za danes pričakujejo zastopnike Francije.

BEROLIN 3. (K. B.) Prince Henrik Pruski pojde v Rim, kjer bo zastopal cesarja Viljuma na pogrebu kralja Humberta.

RIM 4. (K. B.) Kralj Viktor Emanuel je danes izdal proklamacijo, v kateri naglašja vrline pokojnega kralja, katerega vzgledu hoče sam slediti. Po prizadevanju kralja Humberta so se vzdržale in tekem 22-letnega vladanja utrdile institucije. Te institucije, posvečene po tradicijah kraljeve rodovine, krepko varovane proti vsakemu nasilju, od koderkoli bi isto prišlo, zagotavljajo moč in prosperanje domovine. Moj stari oče je dal italijanskemu narodu jedinstvo in neodvisnost. Mojemu očetu gre slava, da je oboje ohranil nedotaknjeno. Meni je odkazana pot po teh neizbrisnih spominih. Kralj apelira na solidarnost mej krono in narodom ter zaključuje: Jedinstvo domovine je označeno v besedah: »Roma intangibile« (Rim nedotakljiv). To je simbol veličine, to je poročstvo celokupnosti Italije.

K napadu na šaha perzijskega.

PARIZ 3. (K. B.) Mož, ki je poskusil napad na šaha perzijskega, se piše François Salson ter je rojen leta 1876. v Montlaun (Aveyron). Leta 1894. je bil zaradi anarhistične propagande obsojen v tri mesece ječe, a leta 1899. zaradi poskušene umora v devet mesecev ječe.

PARIZ 3. (K. B.) Ob 7. uri zvečer so spravili moža, ki je napadel šaha, v ječo. Vedel se je, kakor da se ne zaveda svojega položaja. Na perilu ima znamenja C. M. Rekel je na vprašanje: Moja usta nočejo izgovoriti, kaj je nameravala moja roka. S tega sklepajo, da je hotel izvršiti atentat. Vsi ministri in diplomati so oddali v palači »des Souverains« svoje posetnice.

PARIZ 3. (K. B.) »Petit Parisien« javlja: Pismo, ki je naznanilo šahu, da nameravajo nanj atentat, je podpisal neki Angelo Bartolozzi. Pismo pravi, da so imeli anarhisti v Neapelju shod ter določili nekega prijatelja Brescievega, da umori šaha.

PARIZ 3. (K. B.) Preiskovalni sodnik je sinoči zaslišal več prič, med njimi redarstvenega nadzornika Vielermesa in slikarja Massyja. Poslednji je videl napadaleca stati pred palačo »des Souverains«, teptati z nogami ter reči: To pa traja dolgo. Neki drug mož, ki je bil pri napadalecu, je pogledal na uro, češ: Sedaj je devet, šah zapusti sedaj kmalu palačo. Napadalec se noče poslužiti odvetnika: tudi jesti noče. Dosedanja preiskava je pokazala, da ima napadalec sokrvice, ki so bili o napadu v bližini, ter da je eden izmed njih poskušal rešiti napadaleca, ko so ga aretirali. Državni pravdnik je baje dejal nekemu časnikarju, da imamo pred seboj zaroto proti vladarjem. Včerajšnji atentat da je v zvezi z zločinom v Monzi. Okolice šahova misli, da je napadalec zblaznel človek. Šah ne spremeni svojega načrta glede potovanja. Šah je sam brzojavil v Teheran o atentatu.

PARIZ 4. (K. B.) Napadalec je izjavil v zaslišanju včeraj popoldne, da je nedavno začel za nekim grmom v Bond sur Seine Kazimira Periera, da bi ga lustril iz revolverja. Ta da se ni hotel sprožiti.

PARIZ 4. (K. B.) »Figaro« pravi, da je napadalec izjavil, da je hotel šaha perzijskega zato umoriti, ker je vladar. Saloon trdi še sedaj, da nima sokrvicev ter da ne pripada anarhistični stranki. Preiskovalni sodnik je obiskal šaha, ki je izkazal svoje zadovoljstvo, da napad ni bil čin osebnega maščevanja, ampak jednostavno delo fanatika. Predsednik trgovinskega sodišča je prejel pismo, ki naznanja, da poslopje sodišča zleti te dni v zrak. Uvedli so takoj preiskavo.

Šah na potovanju.

LONDON 4. (K. B.) »Reuter« javlja uradoma, da je šah perzijski zaradi smrti vojvode Alfreda Saksonsko-Koburskega in Gothaškega opustil potovanje na Angleško.

K poroki kralja Aleksandra.

BELIGRAD 3. (K. B.) Tuk. francoski poslanik je dobil nalog, da na poroki kralja Aleksandra zastopa predsednika republike kakor posebni odposlanec. Poslanik je danes v zasebni avdijenci izročil kralju čestitke predsednika republike in francoske vlade. Cesar Viljelm odlikuje nemške delavce.

BREMENHAVEN 4. (K. B.) Cesarica je sinoči ob 10. uri 45 min. odpotovala v Wilhelmshöhe, cesar pa ob 11. uri v Coburg. Malo časa poprej je cesar razdelil po 15 odlikovanj delavcem severonemškega Lloydja in hambursko-amerikanske črte. O tem je imel govor, v katerem se je zahvalil delavcem za njih trud in požrtvovalnost o nakladanju pre-

voznih parnikov; odlikovanja naj jim bodo tudi znak njegovega zadovoljstva, da se niso dali premotiti od brezdomovinskih malopridnežev, nego kažejo, da so pošteni, kajti brez časti je tisti, ki pusti domovino na cedilu.

Ustaja na Kitajskem.

LONDON 3. (K. B.) Spodnja zbornica je odobrila v tretjem čitanju predlogo o prepovedi glede izvažanja orožja.

PARIZ 2. (K. B.) Minister za vnanje stvari Deleassé je v današnjem ministerskem svetu v elyséju prečital brzojavko francoskega konzula v Tientsinu, ki pravi, da je general Frey dne 26. julija prispel tje.

MONAKOVO 3. (K. B.) Danes jutro se je odpeljal 2. bavarski bataljon 4. vzhodno-azijskega pešpolka, namenjenega za Kitaj. Na kolodvoru so bili o odhodu prince Alfonz, vojvoda Kristof in vojni minister. Občinstvo je odhajajoče vojake živahno pozdravljalo.

SAN FRANCISCO 3. (K. B.) Prevozna ladja »Made« je danes odpeljala v Taku; na krovu je 1000 mož, uštevši štiri oddelke konjenice.

BEROLIN 3. (K. B.) »Wolff« javlja včeraj iz Čifua: Guverner v Šantungu je poslal danes tukajšnjim konzulom to-le brzojavko: Pismo Tsung-li-Yamena z dne 30. julija, katero sem baš prejel, pravi, da so poslaniki v Pekingu in nemški diplomati zastopnik zdravi ter preskrbljeni z živili. Kitajska vlada in poslaniki občejuje prijateljski. Pogajanje, da bi se poslaniki v varstvu kitajskih čet začasno podali v Tientsin, se bliža ugodni rešitvi.

PARIZ 3. (K. B.) Admiral Courejeleanes jo priobčil ministru za mornarico vsebino pisma, katero je poslal angleški poslanik v Pekingu angleškemu generalu v Takun. Pismo je z dne 21. julija ter poroča o ponovnih napadih na evropska poslanstva, o premirju, ki je temu sledilo, ter o obkoljevanju poslanstev. Razven angleškega in ameriškega poslanstva je vse razrušeno, okrog ostalih poslanstev so postavljene barikade. Ženske in otroci so v angleškem poslanstvu. Živil še imajo za petnajst dni. Zgubili so 62 mrtveev; 128 ranjencev se nahaja v zdravljenju. Pomožne čete morajo priti kakor hitro mogoče, da preprečijo nove napade. Prejšnjega dne so se Evropejci branili zapustiti Peking, da bi se podali v Tientsin. — Admiral Courejeleanes pristavlja, da ne vé, s kom so Evropejci sklenili premirje; tudi nima nobene vesti o Evropejcih, ki so zbežali v Peitang.

WASHINGTON 4. (K. B.) Reuter javlja: Amerikanski generalni konzul v Shanghaiu je včeraj brzojavil, da je Li-Hung-Čang izjavil nasproti francoskemu konzulu menenje, da poslaniki v Pekingu ne vdobé nobenega lista, ker korakajo tuje čete proti Pekingu. Dva ude Tsung-li Yamena, ki sta zahtevala varstvo poslanikov, je dal Li-Ping-Heng, ki zapoveduje četam v Pekingu, obglaviti. Li-Ping-Heng je baje tudi zaukazal klanje v Paotingu. Glasom brzojavke admiral Re-mey iz Takua z dne 2. t. m., je javil general Chaffée, da je 800 Japoncev rekognosciralo v Paotingu ter da je o tem bilo ranjenih 25 mož, a trije so bili mrtvi. Sovražnik je bil v okopih in v hišah, ki imajo puškarnice.

Nesreča na morju.

SAN SEBASTIAN 4. (K. B.) V trenutku, ko je ladja »Infanzia Isabella« zapuščala pristanišče, da bi se podala v Arcachon, se je udrlu ognjišče pri kotlu. Vsled sopara, ki je izpuhteval, se je neki kurjač zadušil, 21 ljudi je poškodovanih, med njimi 6 teško.

Iz angleškega parlamenta.

LONDON 4. (K. B.) Gornja zbornica je sprejela v tretjem čitanju zakon o rezervah mornarice.

Vojna v južni Afriki.

PRETORIJA 4. (K. B.) »Reuter« javlja: Botha in Krüger sta izdala proglas, v katerem izjavljata, da poravnata vso škodo, katero so Angleži napravili posestnikom, ako isti ostanejo pri poveljstvih.

Trgovina in promet.

Tržaška posojilnica in hranilnica registrirana zadruga z omejenim poročtvom, je imela do konca julija t. l. K 3.505.632.16 prometa, lansko leto v istem času pa je bil K 2.289.113.72; letošnji naraščaj znaša torej lepo svoto K 1.216.518.44, kar nam kaže lep napredek tega našega zavoda.

O tej priliki opozarjamo slavno občinstvo, da se posojilnica v tem mesecu preseli v ulico

Molin piccolo št. 1, kjer je že enkrat bila in da je sedaj ob nedeljah urad zaprt.

Tedensko tržno poročilo.

V Trstu, dne 4. avgusta 1900.

(Cene vseh predmetov veljajo brez carine.)

Kolonijalno blago. Kava: Začetkom minolega tedna so se na merodajnih trgih zboljšale cene kavi in brazilski menični kurz, ki je zaključil z 11 ⁷/₁₆. — V Santosu so cene padle za 300 reis, kar pomenja v primeri s prejšnjim tednom še vedno zvišanje cene za 1 šiling. V Rio pa je, ker ni bilo dovozov, cena poskočila za 2 šilinga. — Termiski trgi so začetkom tedna zvišali cene za 1 ¹/₂ točko; pozneje se je to zvišanje zopet izvečine poizgubilo. — Naš trg je bil miren o omenjenem prometu; cene se v primeri s prejšnjim tednom niso mnogo spremenile. — S trga so vzeli: 1000 vreč kave Santos od navadne do fine po 56—62 K za 50 kg. — V javnih skladiščih se nahaja 9507 q kave. — Došlo je od 27. julija do 2. avgusta t. l. 6744 vreč kave razne proizvodnje.

Sladkor: V obče je bil položaj na vseh največjih zunanjih trgih zadnje dni miren ter so cene nekoliko padle. Na tuk. trgu je promet znatno zastal, ker so prodajalci zahtevali previsoke cene. Zaključili smo mirno o naslednjih cenah:

Za gotovo prevozno blago, vožnine prostu v Trstu s škontom 2 ⁰/₁₀:

Centrifugalni pilé . . . 29 ³/₄—30 ¹/₄ K
Melis-pilé 29 ³/₄—30 — „
Concassé 29 ³/₄—30 — „
Soli po 1.80—2 kg. . . 30 ¹/₂—31 — „
V koekah v zabojih po 25 in 50 kg. 32.—34.— „

Za naročbe november-marec:

Centrifugalni pilé . . . 27 ¹/₄—27 ³/₄ K
Melis 27 ¹/₂—28. K

Iz notranjosti je došlo od dne 27. julija do 2. t. m. po železnici: 22.200 q, proti 14.500 q v isti dobi lani. Zaloga je znašala dne 1. avgusta 112.000 q, od katerih je bilo v javnih skladiščih 107.813 q (proti 58.500 in 58.496 q v isti dobi lanskega leta).

Žito: Trg trden. — Prodalo se je 3000 q turšice levantinske po 11.80 do 12 K za q. — Zaloga znaša: 321 q pšenice (121 q v javnih skladiščih), 9932 q turšice (9532 q v skladiščih) in 300 q ovsu.

Bombaž: Nobenega prometa.

Moka: Še vedno skoro nobene kupčije; cene nespremenjene.

Južno sadje: Položaj za velike limone se je zboljšal. Prodalo se je 5000 zabojev limon siciljskih po 5—17 K zaboj.

Les: Še vedno malo naročb; cene trdne.

Olje: oljskino: Zaloga neznatna; cene nespremenjene, ker ni naročb. — Prodalo se je 50 q italijanskega polufinega do finega namiznega po 122 do 160 K, 150 q grškega in levantinskega v barelih po 72—74 K 60 q valonskega očiščenega po 74 K za q.

Mlad mož

zmožen slovenskega, nemškega, hrvatskega in nekaj italij. jezika, v trgovski stroki, sprejme vsako službo.

Ponudbe na upravo našega lista.

OBUVALA!
PEPI KRAŠEVEC
pri cerkvi Sv. Petra (Piazza Rosario pod ljudsko šolo)
priporoča svojo
bogato zalogo raznovrstnega obuvala za gospode, gospe in otroke
Poštne naročbe se izvrše v tistem dnevu. Odposiljatev je poštine prost.
Prezema vsako delo na debelo in drobno ter izvršuje iste z največjo natančnostjo in točnostjo po konkurenčnih cenah.
Za mnogobrojne naročbe se priporoča
Josip Stantič
čevlj. mojster

Zaloga in tovarna
pohištva vsake vrste
od
Alessandro Levi Minzi v Trstu.
Piazza Rosario 2. (šolsko poslopje).
Bogat izbor v tapetarijah, zrealih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franco vsakemu na zahtevo.
Cene brez konkurence.
Predmeti stavijo se na brod ali železnico brez da bi se za to kaj zaračunalo.

Agricol

patentovan v Avstriji-Ogerski in Italiji

ki je mehko kaljsko milo rastopljivo v mrzli vodi, je najuspešnejše sredstvo za zatiranje in uničevanje vseh trtnih mrčesov in ušij, vseh žuželk na sadnih in drugih drevesih, zelenjavi in evetljicah.

Navodilo za rabo „Agricola“ pošilja franco

Tovarna mila F. Fenderl & Co

TRST. - Via Limitanea št. 1. - TRST.

ZASTOP IN ZALOGA na Goriskem pri g. Frideriku Primas v Gorici, Travnik 16 (v dvorišču) in na Opčinah pri g. Frideriku Cumar.

Novoporočenci pozor!

Velika zaloga vsakovrstnega pohištva, mebljev, okvirjev, ogledali stolic za jedilne sobe, blazin z različnimi tapetacijam, in pohištvo za elegantne sobe. Sprejemanje vsakovrstnih naročil v svojo stroko spadajočih del. Anton Breščak, Gorica, Gosposke ulice št. 14. Prodaja proti primerni varščini tudi na obroke.

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA

registrovano društvo z omejeno zavezo, v Gorici
Gosposka ulica hšt. 7., I. nadstr.
v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsacega, če tudi ni član društva in se obrestujejo po 4 1/2 %, ne da bi se odbijal rentni davek.

Posojila dajejo se samo članom in sicer na menjice po 6 % in na uknjižbo po 5 1/2 %. Urađuje vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.

Stanje hran. vlog leta 1899. okroglo K. 1.400.000.
Poštno-hran. račun št. 837.315.

Malinčev

sírup

lekarnarja Piccoli-ja

v Ljubljani

dvornega založnika Nj. Svetosti

papeža.

se prireja kar najskrbnejše iz dišočih gorskih ma inovih jagodih v srebrnem kotlu s pomočjo para in je torej najbolj čist izdelek nepresežne kakovosti ter naj se ne zamenjava z malinovim sokom, ki je v prodaji in je navadno umetno prirejen, imajoč v sebi zdravju škodljive snovi in baker.

Steklenica z 1 kilo vsebine, pasterezovana, velja K 1.30. Razpošilja se tudi v pletenih steklenicah po 10, 20 in 40 kilogr. ter se 1 kilo zaračuna z K 1.10. 105 kilogr. = 100 kron

Pletena steklenica s 3 kilogr. vsebine pošlje se franco po vsi avstro-ogerski monarhiji proti-povzetju z K 5.30.

Ugodna prilika.

Radi preselitve se prodaja v Komnu za neverjetno nizko ceno dve tikajoči se hiši (jedna dvonadstropna, druga jednonadstropna), bogato meblirani, z lepim dvoriščem, z dvema podzemeljskimi kletmi, hlevom, žganjarnico, vodnjakom, z razno kletarsko in gospodarsko opravo in lepo vreden vrtom. Poleg tega še 10.437 m² velik, vzorno vreden vinograd, cepljen na ameriški podlagi v rofošk v 2. 3. in 4. letu starosti. Hiši ste kaj pripravi za obrt posebno pa za letovišnike ter bi z ozirom na neverjetno skromno ceno do našali velik letni dobiček.

Iz prijaznosti posreduje Josip Štrekelj v Komnu.

Nikaka skrivnost ni več,

da si napravi vsakdo doma sam brez vsake priprave in težave najfinije likerje po francoskem sistemu s pomočjo ekstraktov, ki stanejo za po 5 litrov likerjev: Tropinovec, Absint, Vermut, Ruski pelinovec, Češki liker, Kimel po 80 kr.; Slivovec, Rum, Česnjevec, Alaš, Alpski liker po 85 kr. in Konjak, Benediktinec, Chartreuse, Pilzenski liker po 95 kr. Razpošiljam proti predplačilu v znak ali poštno nakaznico; po poštne povzetju 10 kr. več. Vsaki pošiljavi pridenem navodilo kako se napravi liker. Preprodajalec, če naročijo več blaga, se cene mnogo znižajo.

Anton Rukavina

TRST - Via Belvedere št. 23. - TRST

„Delavsko konsumno društvo“

pri Sv. Jakobu

priporoča slavnemu slovenskemu občinstvu svojo

„Narodno gostilno“

ulica Concordia št. 1 a (vogal ulice Vespucci)

toči izvrstno istrsko in dalmatinsko črno, vipavsko belo vino ter Šteinfeldsko pivo I. vrste. Za družbe so posebne sobe na razpolago.

Na obilno obiskovanje uljudno vabi

Odbor.

Trgov.-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom.

V GORICI, semeniška ul. št. 1., I. nadstr.

Obrestuje hranilne vloge, stalne, ki s. nalože za najmanj jedno leto po 5 %, navadne po 4 1/2 % in vloge na Conto-current po 3.60 %. Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti ter izdaja v zameno lastne. Rentni davek plačuje zadruga sama.

Daje posojila na poroštvo ali zastavo na 5letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, proti vključbi varščine na 10letno odplačevanje, v tekočem računu po dogovoru.

Sprejema zadrugnike, ki vplačujejo delež po 300 kron po 1 krono na teden, ali daljših obrokih po dogovoru. Deleži se obrestujejo po 6.15 %.

Vplačevanje vrši se osebno ali potom položnic na čekovni račun št. 842.366.

Urađne ure: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9—12. dopoldne.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvom,

ulica S. Francesco št. 2, I. n.

(Slovenska Čitalnica).

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni ud zadruga in se obrestujejo po 4 %. Rentni davek od hranilnih ulog plačuje zavod sam.

Posojila dajejo se samo zadrugnikom in sicer na uknjižbo po 5 1/2 %, na menjico po 6 % na zastave po 5 1/2 %.

Urađne ure se: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 10—12 dopoldne.

Izplačuje se: vsaki ponedeljek od 11—12 dopoldne in vsaki četrtek od 3—4 popoldne.

Poštno hranilnični račun 816.004.

M. AITE

Trgovina manifakturnega blaga

Trst. - Via Nuova - Trst.

vogal Via S. Lazzaro št. 8.

Čast mi je javiti slavn. občinstvu in cenj. odje malcem, da sem prejel bogat izbor raznovrstnega blaga za spomlad in poletje in sicer: črne in barvane usovij, za moške obleke; velik izbor snovij za ženske kakor: saten, perkal, piké za obleke in bluze v lepih risanjih. Bogata zaloga raznovrstnega perila na meter, nadalje srajce, maje, ovratniki in ovratnice najnovejše mode, namizni beli in barvani prti; bele in barvane zagrinjala na meter in gotove.

Drobnarije za krojače, kitničarke in šivilje ter raznovrstni okraski za ženske obleke.

Naročbe za moške obleke po meri z največjo ocnostjo in natančnostjo.

Velik izbor blaga za zastave in narodnih trakov za društvene znake.

Vse po najnižjih cenah.

Nadejaje se tudi v prihodnje podpore cen odjemalcev in sl. občinstva, beležim se najuljudnej

M. Aite.

Pozor perice!

Perite

perilo, okrožnike, pohištvo, podove, stopnice itd. itd.

„ABLUVIA“

(milasta razkužljiva soda)

Na drobno se prodaja v vseh drogerijah in prodajalnicah jestvin.

Čestitam in se radujem z Vami na tako dobrem izdelku

piše odlični trgovec, gospod I. Prelog iz Trsta, prvi kranjski tovarni testenin: Znidarski in Valenčič v Il. Bistrici. Original tega lista z dne 21. januarja t. l. vsakemu na ogled.

Kwizd^{ov} Korneuburški prašek za krmljenje živine

Veterinarno - dijetetično sredstvo za konje, govedo in ovce. Rabljen skoro 50 let v mnogih hlevih, kedar živina ne bo rada jesti, kedar slabo prebavlja v zboljanje in pomnožitev redilnosti mleka pri kravah.

Cena 1/2 skatljica kron 1.40. 1/2 skatljice 70 stot. Pristen je le se zraven stoječo varnostno znamko ter je na prodaj v vseh lekarnah in drogerijah. Glavna zaloga

Fran Ivan Kwizda,

c. kr. avstr. ogerski, kralj. rumunski in knežje belgarski dvorni zalagatelj.

Okrožni lekarnar, Korneuburg pri Dunaju.

Gimnazijski konvikt

Benediktinske ustanove pri Sv. Pavlu na Koroškem.

Polletna penzija 280 kron.

Javni višji gimnazij.

Pojasnila daje predstojništvo konvikta. Rok za vsprejemno skušnjo: 17. september.

Carl Greinitz Neffen

Na Corsu št. 33. podružnica Trst. Piazza della Legna 2.

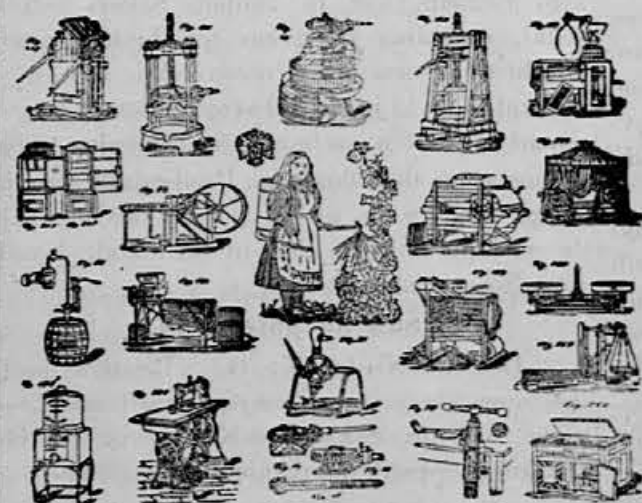
Železo in razno železno blago na drobno in na debelo.

Priporočajo svojo dobro sortirano zalogo

predmetov za stavbarstvo

traverze, zaklepe, železo za kovače in fačon, stare železnične šine, držaje in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi in take iz vlitiga železa, vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč peči in štedilna ognjišča

kuhinjsko, namizno in hišno opravo, železne meble in pred ognjem varne blagajne nagrobne križe in obgrobnje ograje, orodja za vsako obrt.

IVAN SCHINDLER

Dunaj, III. Erdbergstrasse št. 12.

razpošilja gratis in franco kataloge v slovensko-hrvatskem jeziku z več kakor 400 slikami o vseh vrstah aparatov za stroje, potrebni predmetih za kmetijstvo vinarstvo, za obrtne in gospodarske namene.

Cene nižje kakor drugod.

Za reelno postrežbo se garantira. Solidne zastopnike se išče.

IVAN SCHINDLER

ces. kralj.

privilegiran lastnik

Dunaj, III Erdbergstr. št. 12.